

БІБЛІОТЕКА
ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. І. ФРАНКА

Людина науки.

Іван Петрович Павлов -

почесний російський фізіолог

(1849-1936)

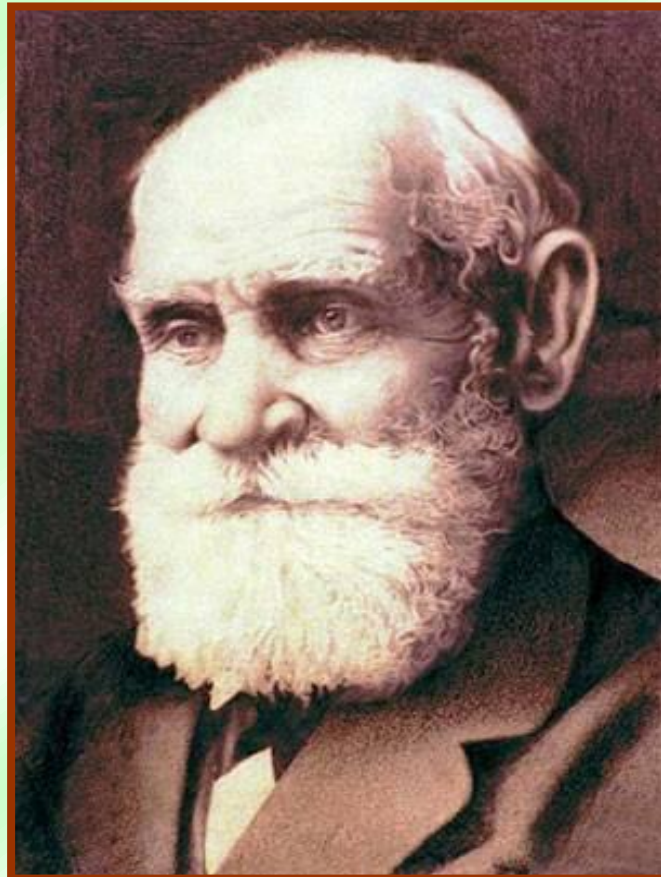
Бібліографічний список

Укладач: бібліотекар природничого факультету та факультету фізичного виховання і спорту: **Янчук Н. Ю.**

Дата відбору матеріалу: 17.02.14

Кількість відібраних джерел: 19

Іван Петрович Павлов - видатний учений, гордість вітчизняної науки, «перший фізіолог миру», як назвали його колеги на одному з міжнародних з'їздів. Жоден з російських учених того часу, навіть Менделєєв, не отримав такої популярності за кордоном. «Це зірка, яка освітлює світ, проливаючи світло на ще невідомі шляхи», - говорив про нього Герберт Уеллс.

Іван Петрович Павлов народився 14 (26) вересня 1849 року в Рязані. З раннього дитинства Павлов перейняв від батька завзятість у досягненні мети і постійне прагнення до самовдосконалення.

Перше наукове дослідження Павлова - вивчення секреторної іннервації підшлункової залози. За нього І. Павлов та М. Афанасьєв були нагороджені золотою медаллю університету.

Після отримання в 1875 році звання кандидата природничих наук, Павлов вступив на третій курс Медико-хірургічної академії в Санкт-Петербурзі, де сподівався стати асистентом Ціона, який незадовго до цього був призначений ординарним професором кафедри фізіології. Однак Ціон виїхав з Росії після того, як урядовці стали на заваді цьому призначенню, дізнавшись про його єврейське походження. Відмовившись працювати з наступником Ціона, Павлов став асистентом у ветеринарному інституті, де протягом двох років продовжував вивчення травлення і кровообіг.

Влітку 1877 він працював у Німеччині, з Рудольфом Гейденгайном, фахівцем в області травлення. У наступному році на запрошення С. Боткіна - Павлов почав працювати у фізіологічній лабораторії при його клініці, ще не маючи медичного ступеня, який Павлов отримав у 1879 році. У лабораторії Боткіна Павлов фактично керував усіма фармакологічними і фізіологічними дослідженнями. У тому ж році Іван Петрович почав дослідження з фізіології травлення, які тривали понад двадцять років. Багато досліджень Павлова у вісімдесятих роках стосувалися системи кровообігу, зокрема, регуляції функцій серця і кров'яного тиску.

У 1883 році Павлов захистив дисертацію на здобуття ступеня доктора медицини. До 1890 р. праці Павлова отримали визнання з боку вчених усього світу. У 1904 році Павлов був нагороджений Нобелівською премією з фізіології і медицини «за роботу з фізіології травлення, завдяки якій було сформовано більш ясне розуміння життєво важливих аспектів цього питання».

Протягом усього свого наукового життя Павлов зберігав інтерес до впливу нервової системи на діяльність внутрішніх органів. На початку ХХ століття його експерименти, що стосуються травної системи, призвели до вивчення умовних рефлексів.

В інституті, який розташовувався неподалік від Петербурга, в містечку Колтуші, Павлов створив єдину в світі лабораторію з вивчення вищої нервової діяльності.

Досліджуючи реакції собак на зовнішні подразники, Павлов встановив, що рефлекси бувають умовними і безумовними, тобто притаманними тварині від народження. Це було його найбільше відкриття в галузі фізіології.

Відомий своєю завзятістю і наполегливістю в досягненні мети, Павлов користувався великою повагою в науковому світі, а його особистий ентузіазм і сердечність здобули йому численних друзів.

Павлов помер 27 лютого 1936 року в Ленінграді, від пневмонії. Говорячи про свою наукову творчість, Павлов писав: «Що не роблю, постійно думаю, що служу цим, скільки дозволяють мої сили, перш за все моїй вітчизні, нашій науці».

Академією наук заснована золота медаль і премія імені І. Павлова за кращу роботу в галузі фізіології.

Список складено на основі перегляду каталогів та картотек бібліотеки ЖДУ імені Івана Франка. Він містить 19 джерел інформації (книги, статті з періодичних видань і збірників).

1. Анохин П. К. Иван Петрович Павлов: жизнь, деятельность и научная школа / П. К. Анохин ; Акад. наук СССР. - М. : Изд-во Акад. наук СССР, 1949. - 402, [1] с. : ил. - (Биографии)

2. Асратян Э. А. И. П. Павлов: жизнь и научное творчество / Э. А. Асратян ; Акад. наук СССР. - М. : Изд-во акад. наук СССР, 1949. - 402 с. : рис. - (Биографии)
3. Бабский Е. Б. И. П. Павлов, 1849-1936 / Е. Б. Бабский. - М. : Изд-во мед. лит., 1949. - 106, [1] с. : рис. - (Выдающиеся деятели отечественной медицины)
4. Бирюков Д. А. Иван Петрович Павлов. Жизнь и деятельность / Д. А. Бирюков ; Акад. наук СССР. - М. : Изд-во акад. наук СССР, 1949. - 188, [1] с. : ил. - (Деятели советской медицины)
5. Воронин С. Жизнеописание Ивана Петровича Павлова : документ. повесть / Сергей Воронин. - Л. : Совет. писатель, 1984. - 318, [1] с.
6. Квасов Д. Г. Физиологическая школа И. П. Павлова. Портреты и характеристики сотрудников и учеников / Д. Г. Квасов, А. К. Федорова-Грот ; Акад. наук СССР. - Л. : Наука, 1967. - 298, [1] с. : портр. - Прил.: с. 283-296
7. Методика изучения условных рефлексов / под ред. В. Н. Попова ; Акад. наук СССР. - М. : Изд-во Акад. наук СССР, 1952. - 179 с. : рис. - Литератур. указ.: с. 158-179
8. Ноздрачѐв А. Д. Физиологическая лаборатория императорской академии наук в истории своего возникновения и развития: Ф. В. Овсянников, И. П. Павлов / А. Д. Ноздрачѐв // Фізіологічний журнал : наук.-теорет. журн. / Нац. акад. наук України. - К. : Ін-т фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, 1955. - Т. 57. - № 5. - С. 57-63
9. Павлов И. П. Лекції про роботу великих півкуль головного мозку : наук. посіб. / И. П. Павлов ; пер. з 2-го доповн. рос. вид. пов. зібр. творів И. П. Павлова - К. : Рад. шк., 1952. - 346 с. : ілюстр.
10. Павлов И. П. Избранные труды по физиологии высшей нервной деятельности : монография / И. П. Павлов ; под ред. Н. Г. Маркова. - М. : Изд-во М-ва просвещения РСФСР, 1950. - 263 с. : портр.
11. Павлов И. П. Главнейшие законы деятельности центральной нервной системы, как они выясняются при изучении условных рефлексов / И. П. Павлов ; под ред. Г. В. Фольборта. - К. : ГОСМЕДИЗДАТ УССР, 1953. - 23, [1] с.
12. Павлов И. П. „Справжня фізіологія“ головного мозку / И. П. Павлов ; за ред. Г. В. Фольборта. - К. : ДЕРЖМЕДВИДАВ УРСР, 1953. - 15, [1] с.
13. Павловские среды. Протоколы и стенограммы физиологических бесед : стенограммы. Т. 2 / под ред. Н. Н. Хавкина ; Акад. наук СССР. - М. : Изд-во Акад. наук СССР, 1949. - 625 с. : ил.

14. Павлов И. П. Лекции о работе больших полушарий головного мозга / И. П. Павлов ;
Акад. наук СССР. - М. : Изд-во Акад. наук СССР, 1952. - 285 с. : табл. - (Классики
физиологии)
15. Сапарина Е. Последняя тайна жизни: Павлов. Этюды о жизни / Елена Сапарина. - М. :
Мол. гвардия, 1983. - 173, [1] с. : рис. - (Пионер - значит первый)
16. Сеченов И. М. Физиология нервной системы : избр. труды / И. М. Сеченов, И. П. Павлов,
Н. Е. Введенский ; под ред. К. М. Быкова. - Вып. 1. - М. : Изд-во мед. лит., 1952. - 578 с. :
рис. - Библиогр.: с. 578-579
17. Студитский А. Н. Повесть о великом физиологе / А. Н. Студитский ; под ред.
Н. Максимова. - М. ; Л. : Изд-во детск. лит. М-ва просвещения РСФСР, 1952. - 431 с. :
портр.
18. Труды института физиологии им. И. П. Павлова : монография. Т. 1. Вопросы
физиологии и патологии высшей нервной деятельности / под ред. К. М. Быкова. - М. ; Л.
: Изд-во Акад. наук СССР, 1952. - 567 с. : рис., табл. - Библиогр.: с. 564-565
19. Труды физиологического института им. И. П. Павлова : монография. Т. 3 / под ред. Л.
А. Орбели ; Акад. наук союза ССР. - М. ; Л. : Изд-во Акад. наук СССР, 1949. - 207 с. : рис.,
табл.